

Digitaaliset palvelut ja vaikuttamismahdollisuudet, 31.5.2016

Tiedonsaanti

Ryhmä 2

Timo Huhtanen
Hilkka Häkkinä
Seppo Häyrinen
Leena Kaasinen
Pirkko Karjalainen
Sari Komulainen
Mari Liedes, pj
Inga Nyholm, kirjuri

Miten 1960-luvulla tiedonsaanti on toiminut?

Jos katsottiin tarpeelliseksi, että tiedotettavaa oli, lehti. Luettiin lehtiä, oli kuntien ilmoitustaulut ja viranomaisten kirjeet ja ohjeet. Kuunneltiin radiota, tv oli harvinainen. Erilaista verrattuna tähän päivään: tieto tuli kaikille eri aikaisesti ja se tuli tarpeeseen. Informaatiotulvaa ei ollut. Nyt pitäisi pystyä valikoimaan. Nyt on kyse yltäkyläisyyden hallinnasta. Kyse on kyvystä hallinta tarpeetonta tietoa. Mikä oli hyvää 60-luvulla. Tieto oli ajankohtaista ja jalostunutta. Viesti meni helpommin perille, koska viestittiin tärkeistä asioista. Tieto oli painettua ja se kulki rauhassa, siihen ehti perehtyä. Nyt on höystettä, valokuvaa jne. ja muutama rivi tietoa: markkinointi tullut tiedon rinnalle.

Miten sen tulisi tapahtua 2040?

Tärkeät asiat tulee fokusoida, jotta aidot tiedot voi poimia hötön keskeltä.

Tämän päivän nuorilla on sama problematiikka vanhempana.

Osa ikäihmisistä huonossa tilanteessa, jos ei seuraa ja kehity.

20 vuotta aikaa. Mihin tiedonlevittämisen tekniikka voi edetä? Jatkossakin edellytetään, että ihmisellä on joku taju siitä, mistä haluaa tietoa. Silloin on varmaan kehitetty teknisiä härveleitä, jotka voivat suodattaa tiedosta järkevän ulos. Tekniikan kehitys niin nopeaa, ettei tiedetä, mitä silloin on. Onko ihmisiä, jotka auttavat? Pitää huolehtia edelleen myös kasvokkaisesta kohtaamisesta.

Ihannokuva? Esisuodatus tarvitaan: joku joka tietää tilanteesi ja osin tiedontarpeen. Miten yksityisyyden suoja? Tietoa kerätään paljon ja on viisaampi vain ajatella, että on hyvä, mitä enemmän sinusta tiedetään. Esim. jos jollain on proteesi, onko se salattavaa tietoa? Rakennammeko liikaa palomureja? Pitäisi kehittää proteesia, ei sitä, ettei kukaan tiedä, että proteesi on olemassa. Keskitytään väriin asioihin. Avoin hallinto on sitä, ettei pitäisi olla mitään salattavaa. Mutta tämän pitäisi olla luvanvaraista eli jos ihminen antaa lu-

van. Kahdenlainen tieto: tieto ihmisestä ja tieto esim. palveluista. Ovat eri asioita, mutta molemmat kiinnostavia.

Nykykäsitteiden ravistelu esim. tietosuoja. Ei ole enää hallinnassa, mutta pitäisi oppia elämään sen kanssa ja kehittää toimintatapoja. Olemme lakipykäläuskollisia liikaa.

Ei saisi tuijottaa peräpeiliin, vaan katsoa tulevaisuuteen. Pitää osata kyseenalaistaa jotkut käytännöt ym., ovatko enää relevantteja tulevaisuudessa.

Pystyttävä analysoimaan tulevaisuutta. Pitää olla hereillä. Seurata ympäristöä.

Ja miten pääsemme em. tavoitteeseen?

Hyväksytään jatkuva muutos, hyväksytään erilaisuus. Emme kaikki kaipaa tietokonetta, tablettia jne. Näilläkään tekniikoilla meistä ei tule yhdenmukaisia tai tasa-arvoisia. Monikanavaisuus on tärkeää.

On arvioitava, mikä on jaettavaa tietoa ja mikä on ihmisen yksityistä tietoa.

Tuleeko ihmisestä kyborgi, hyvässäkin mielessä?

Mitä tarkoittaa taloudellisesti? On menossa muutosta, joka edellyttää että ihmisellä on itsellään erilaisia välineitä jne.? Miten yhteydenpitovälineet ja tekniikka kehittyvät ja onko kaikilla siihen varaa?

Innovaatiot ja tekniikka ovat olemassa, mutta miten markkintataloudessa niistä saadaan kannattavia?

Säilytettävä oma itsehallinto eli emme luovuttaisi itsestämme kokonaan ohjausta muille eli pystyisimme kehittämään itseämme itsenäisesti.

Jatkuvan muutoksen ymmärtäminen ja hyväksyminen. Itsessä ja ympäristössä. Omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

On eroteltava yksityinen tieto ja julkinen tieto tai oltava valittavissa yksityinen ja jaettava tieto. Oma julkisuuskuva valittavissa, on tärkeä elementti asiakaslähtöisyydessäkin.

Tekniikan kehittymisen kustannukset ja hinta: yksilön kannalta: miten pystyt käyttämään kaikkia härveleitä jne. Eli sellaista teknologiaa kehitettävä, jota helppo käyttää, joka yksinkertaista ja ei kallista. Vessan peili akuutiksi tiedonvaihdon kanavana, älykäs vessanpönttö. Laitteiden harmonisointi on tärkeää eli yhteiset alustat.

On hyväksyttävä erilaisuus.

Pitää olla asiakaslähtöistä ja käyttäjälähtöistä.

Miten oma omaksumiskyky ja lapsuuden kokemukset vaikuttavat siihen, mitä on mahdollista itsessään kehittää? Kun teknologian kehitys niin nopeaa. Toisaalta kaikki joutuvat ikäihmisinä opetteleman uutta.

Implementointi. Kyky muuntaa käytännön toiminnoiksi suuret suunnitelmat. (esim. hallituksen toiminta, onko kykyä?)

Muutoksen jatkuva hallinta (ei vain hankkeita); tarvitaan myös mm. seurantaa. Se liittyy implementointiin.

Pitää sisällään koulutusta, tiedonsaantia jne. Ikäihmiset vielä mukana 2040-luvunkin kehittämistyössä.

Tulevaisuutta rakennetaan menneisyyden kokemusten ja näkemysten käsitysten perusteella. Tämä on osin haaste. Asiat valmistuvat liian myöhään ja väärään aikaan.

Päätöksenteko ja toiminta on liian lyhytjänteistä, esim. hallitus: 4 vuotta on lyhyt aika.

Ryhmä 3

Vuokko Korhonen
 Unelma Krakau
 Minna Kulju
 Aila Kunelius-Kuvaja
 Kari Kuulas
 Jari Latvalahti
 Tuulikki Paturi, pj
 Johanna Nurmi, kirjuri

- **Miten tämä hoidetaan ilman sähköisiä palveluja?**
  - o kasvokkain kommunikoiden, jokainen on sanansaattaja, tässä tulee kyllä rikkinäinen puhe-
lin efekti
  - o kirjekyyhkyt lentelee ristiin ja rastiin
  - o Keravalla jaetaan kaksi kertaa vuodessa kaikille kaupungin tiedote
  - o virallinen lehti ja kunnantalon ilmoitustaulu, kirjastot, terveyskeskukset jne.
  - o yleisellä hälytyksellä voitaisiin myös tiedottaa, ei ainoastaan testata hälytystä
  - o viikoittaiset kyläjuhlat
  - o joka paikkakunnalla olisi yhteyshenkilöt, joiden kautta tieto kulkee
  - o kaupunginjohtajan tietoisuus ja muiden viranomaisten kiertävät tietopiskut
  - o kellään ei ole varaa siihen, että joka puolella on infopisteitä tai kiertävät pisteet
  - o samalla kun posti käy leikkaamassa nurmikot, se kertoo uusimmat uutiset
  - o käytännössä ei mitenkään mahdollista niin, että saisi kaiken tiedon suodattamattomana
  - o Yle (tekstitv, radio, televisio)
- **Miten asia hoidetaan täysin sähköisenä palveluna?**
  - o uusissa taloissa on jo älytaulu valmiina, josta saa kaiken tarvitsemansa tiedon
  - o kaupunkilaisille jokaiselle jaetaan pientä korvausta varten oma tabletti ja se uusitaan ker-
ran kahdessa vuodessa
  - o Äly-tv, kaukosäädintä osaa käyttää joka mummo. Ykkösen takaa löytyy kunta, kakkosen ke-
la....
    - paikalliskanava, lisää teknologiaa kaukosäätimeen
  - o Vaitiolovelvollisia digiasiamiehiä, jotka hoitavat asioita asiakkaan puolesta
- **Mitä tarvitaan siirtymiseen?**
  - o lainsäädännön uudistaminen siinä, kuka voi käyttää mitäkin minun tietojana
  - o viranomaisten ja myös yksityisten välillä täytyy siirtyä tietoa enemmän kuin nyt
  - o pitää lakata pelkäämästä tiedon luovuttamista
  - o täytyy myös osata harkita mitä tietoa itsestään nettiin laittaa
  - o selkokieliset ohjeet, miten palveluja käytetään
  - o se, miten ihminen saa laskunsa maksetuksi ei pitäisi olla kenenkään ihmisen huoli. Se pitäisi
olla laskuttajan huoli, miten se saa rahansa.
  - o mitä ajattelee se, jolle niitä palveluja tuotetaan, se pitää ottaa huomioon ennen kun voi-
daan siirtyä toimivaan kokonaan sähköisiin tapoihin -> ihminen keskiöön aina ja kaikessa ->
mikä on vapaaehtoista ja mikä on pakko
  - o mietitään mitkä palvelut ovat sähköisiä ja mitkä ei
  - o vastustus tulee aina siitä, jos asia menee yli hilseen

- o joku valokuvien värkkääminen voi olla jollekin se asia, mikä saa kiinnostumaan sähköisistä palveluista tai tietokoneesta ylipäänsä ikäihmiset vie nuorilta facebookin. Nuoret pakenevat sieltä, kun isovanhemmat ovat siellä ”kyttäämässä”

Ryhmä 7

Kyllikki Rantala

Hilkka Ropponen

Aila Seikola

Pirkko Telaranta

Riitta Ikonen, pj

Anne Kauhanen-Simanainen, kirjuri

Teema: Tiedonsaanti

Miten tietoja saatiin 1960-luvulla? – Pienen piirin tietoa

- nuori ihminen sai tiedon lähinnä koulussa ja opiskelun kautta
- radio ja lehdet tärkeimpiä
- televisio ei ollut merkittävässä roolissa
- paikalliset tai maakuntalehdet ja Apu-lehti, joissakin perheissä valtakunnallinen lehti
- valtakunnan asiat olivat hyvin suppeasti esillä, paikallisuus merkittävää
- kansainvälisiä asioita ei kuultu paljon missään, uutisointi oli myös suodatettua
- ei muistikuvia, oliko esim. kunnan tiedotustilaisuuksia, tuskin
- kunnan ilmoitustaulut olivat kuntien pääasiallinen tiedotuskanava, tavallinen kansa ei käynyt lukemassa
- pieni piiri tiesi asioista
- tietoa julkisista palveluista saatiin menemällä suoraan virastoihin (kirkkoherran virasto, verovirasto, tekninen virasto)
- kaikilla ei ollut puhelinta, asioiden hoito oli vaikeaa esim. puhelimen kautta
- Tieto oli haettava fyysisesti, ehkä suku neuvoi ja vei mukana virastoihin

Nykytila - Niin paljon tietoa, ettei tahdo pää kestää

Mikä on se tapa, jolla iäkkäämpi ihminen saa tietoa?

- esim. kaupunkien tiedon jakamisessa ongelmia, yleisesti sitä kuvaa sana sekasotku
- esim. tiedonsaanti muistisairauksista, käsittämätön sotku
- tavoitteena löytää yhteinen tieto jostain on ristiriidassa käytännön kanssa: Helsingissä oli yksi seniori-info, hyvin toimiva palvelu lopetettiin, nyt aloitettu uudelleen yhtenen numero
- esim. vanhusneuvostot jakavat kirjallisesti (paperimuodossa) tietoa
- valitettavan paljon ihmisiä, joilla ei ole varaa tai eivät muuten halua käyttää internetiä
- kaikilla ei sähköpostia
- rohkeus tarttua teknisiin välineisiin on kuitenkin levinnyt nopeasti myös ikäihmisille

Tulevaisuus 2040-luvulla – Miten asiat hoidetaan, miten siihen tilaan päästään?

- kaikilla netti, kaikki työelämässä tottuneet netin käyttöön

- ei ole pelkoa netin käyttöön (vrt. tilanteeseen, jolloin tietokoneet tulivat käyttöön - joillakin ollut niin suuri kynnys, että jäi sen vuoksi eläkkeelle)
- pitää muistaa, että jatkossakin on muistisairaita, Alzheimer ym.
- ei voi ajatella itsestään selvästi, että kaikilla on netti – ei voida edellyttää taitoa eikä välineitä (kalleus)
- kyse ei erityisryhmistä, vaan suuria massoja
- eläkkeet pienenevät (TULEVAISUUSKUVA), pätkätyö, ei makseta laitteita eikä uusimista
- jos noin joka kolmas 85-vuotiaista sairastaa, se merkitsee 130 000 muistisairasta Suomessa – Huomionarvoinen ryhmä ihmisiä
- ei tiedetä, millä tieto tulevaisuudessa kulkee
- ovatko ihmiset kotona, palvelutalossa, ryhmäasumisessa?
- tulevaisuutta ei voida suunnitella terveiden, hyvin toimeentulevien ikäihmisten näkökulmasta
- monimuotoiseen moni-ikäiseen asumiseen liittyy tällä hetkellä paljon positiivisia mielikuvia ja sitä voi visioida – tiedon hankkimiskeskus asumisyhteisössä
- ikäihmiset ja nuoret pitäisi saada kasvamaan tiiviisti 2040-luvulle mennessä, ei voi mennä kahta latua koko ajan
- ”postipoikien ja –tyttöjen” tehtävien laajennus, tulee olemaan myös haja-asutusalueita, tarvitaan yleismiehiä ja naisia, jotka eivät vain yhden palvelun tuottajia – **kerrotalojen/yhteisöjen/korttelien monitaitoiset isännät ja emännät, yhteisöllinen tiedonhankinta**
- kerrostaloihin **operaattorien edustus**, taloissa opastus (ei opastusta jokaiselle erikseen), entiset ”talonmiehet”, tyyppi jolta voi saada apua, operaattorit mukaan kehittämiseen
- ikääntyminen lisääntyy, tulemme elämään vanhemmiksi ja vanhemmiksi
- antureilla saadaan tietoa, miten ihminen voi kotonaan (hyvinvointi), kaksisuuntaisia laitteita, viestittävät lääkkeitä, ryhmäjumppa ym. – on kokeiluasteella ja lisääntyy
- ihmisten pitää suostua siihen, että kotona on laite – tietoa menee esim. lapsille tai terveydenhoitajille
- esim. muistikoti (kalvolattiat jne. silloin kun on ongelmia)
- onko jokaisella oma siru?
- **televisiossa voisi olla edelleen yksi kanava, jolla koko ajan paikalliset tiedot julkisista palveluista + paikallisesti kohdennettua tietoa**

Keskeiset asiat tiedonsaannin kannalta

- **Monitoimi-isännät ja emännät (monitaitoiset), uudenlaiset ammatit**
- **Fyysiset, henkiset, taloudelliset, sosiaaliset rajoitteet huomioitava kehitystyössä**
- **Vaikea hahmottaa 2040-luvun tiedonsaantia ja tiedonsiirtoa**
- **Kaikki tahot kehittämiseen mukaan mm. operaattorit**
- **Televisioon tiedotuskanava (esim. paikalliset palvelut)**

Ryhmä 8

Marjo Vallius-Hyttinen
 Riitta Whitehead
 Mirja Vihavainen
 Antti Viljanen
 Erkki Ylitalo
 Mikael Åkermarck

Anne Eronen, pj
Maiju Laakso, kirjuri

Täysin ilman sähköisiä palveluja

Seinäsanomalehdet, ilmoitustaulut. Postitse lähetettävä informaatio.
Suusta suuhun tiedonvälitys. Kokoontumiset, rituaalit, kyläilyt.

Täysin sähköisenä tiedonsaantina

Tietoliikenneyhteydet samanlaiset kaikkialla. Mobiiliyhteyksissä on katveita.
Osaamisen taso, uskallus.
Päätelaitteena televisio?
Kosketusnäyttö.
Haasteena omissa oloissaan asuvat, kuinka saadaan mukaan?
Kustannuskysymys voi olla varattomille, lisääntyy eriarvoisuus myös sitä kautta.
Käyttäjystävällisyys
Posti käyttäjätukena :)
Aikaa ja energiaa myös muuhun kuin sähköisten palvelujen käyttämiseen.
Kaikki ei voi olla sähköisenä – yli 75-vuotiaille.

Ymmärryksen puute. Muistin pettäminen (salasanat). Puheentunnistus, sormenjälkitunnistus.
Palvelukonsepti käyttäjälähtöisesti.
Ihminen ei luota enää sähköiseen maailmaan – hakkerointi, terrorismi, kyber. Unohtuu kehittämisessä.
Suojaohjelmien päivittäminen unohtuu usein.

Mitä pitää tehdä, että päästään?

Yksinkertaiset päätelaitteet. Käyttäjystävällinen.
Kodinhoidon laajempi palvelu. Vertaistuki. Digi-talkkarit.
Toimivat, tasa-arvoiset (hinnoittelultaan) tietoliikenneyhteydet.
Verohelpotus ikääntyneille (yli 65-vuotiaille).
Tuki käyttöön.

Miten olemme varautuneet siihen, jos ei saada sähköä? Halvaannuttaa järjestelmät. Koko maa ei saa olla yhden systeemin varassa. Turvallisuussuunnitelmia oltava kunnittain.
Pitäisi olla tabletti kaikille.
Onko ihmisillä valinnanvapautta? Jos ei halua sähköiseen maailmaan. Ulkopuolelta ei saa määritellä ihmisen valitsemaa elämäntapaa.
Yleisradion velvollisuus jakaa tietoa. Eri kanavia tarvitaan.
Palvelujen kehittäjät käyttäjien arkeen – insinöörit palvelutaloihin?
Markkinanäkökulma.
Vuonna 2040 meillä on aivan eri sukupolvet taitoineen.